

В ПОШУКАХ ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА РОБОТОДАВЦІВ

Лапенко Т.Г., завідувач кафедри БЖД, к.т.н., доцент

Дудник В.В., доцент кафедри БЖД, к.т.н.

Вимоги суспільства до результативності освіти з точки зору ефективності сукупних витрат підвищуються. В епоху масової вищої освіти бюджетне фінансування не забезпечує потреби вищої освіти в повній мірі. Частина витрат за освіту держава змушена перекласти на плечі населення. Таким чином, населення все в більшій мірі стає безпосереднім замовником на освітні послуги. Студент, що витрачає кошти своєї родини на освіту, зацікавлений в кінцевих результатах навчання.

Очікування молоді на отримання гідної зайнятості і досягнення благополуччя на основі використання на практиці результатів освіти повинні бути задоволені. Витрати коштів сімей, а також часу і зусиль індивідів в освіті повинні бути компенсовані одержанням зайнятості з гідною оплатою праці та зміцненням соціального становища випускників. Якщо цього не відбувається протягом тривалого часу, в суспільстві неминуче зароджуються негативні реакції: зростає недовіра до інститутів влади, нездатним забезпечити необхідну якість підготовки, проявляється розчарування в самій освіті, відбувається переорієнтація на закордонні вузи і програми, виникає невпевненість молодого покоління в своєму майбутньому. Навпаки, отримання гідної зайнятості на базі якісної освіти, зростаючий добробут індивідів і їх сімей в результаті праці за обраною професією істотно зміцнюють суспільство, відкривають перед ним найширші перспективи сталого розвитку [1].

Вищим навчальним закладам (ВНЗ) необхідно підвищувати свою конкурентоспроможність. Очевидно, що при будь-якому варіанті розвитку освіти в майбутньому боротьба між ВНЗ за залучення студента буде загострюватися. Це є перш за все результатом демографічних тенденцій. Конкуренція між ВНЗ буде посилюватися також під тиском всезростаючого

впровадження зарубіжних університетів в освітній простір. У студентів, особливо тих, хто навчається на контрактній основі, буде вибір для укладення договірних відносин. Неконкурентоспроможні ВНЗ з урахуванням цієї перспективи просто приречені [2].

Успішність переходу на інноваційний шлях розвитку значною мірою залежить від ступеня сприйнятливості вищої освіти до технологічного прогресу. Така сприйнятливість не в останню чергу залежить від характеру і стійкості взаємозв'язку освіти і практики. Якщо цей взаємозв'язок слабкий і неінституціоналізований, то значно знижені можливості економіки в цілому для розробки і освоєння нових технічних ідей. Країни Європи розглядають Болонський процес як найважливішу складову стратегію створення найбільш конкурентоспроможної в світі економіки, заснованої на знаннях. Це повністю збігається із завданням, яке ставить перед собою держава, – завданням переходу на інноваційний шлях розвитку.

Ступінь орієнтованості освітніх програм на ринок праці стає ключовим показником ефективності вищої освіти і якості підготовки. Орієнтованість на ринок праці реалізується через систематизовану взаємодію освіти та роботодавців і формалізується у вигляді критеріїв і вимог до випускників з точки зору їх поточної практичної придатності до зайнятості. Крім того, ВНЗ покликані адекватно реагувати на передбачувані зміни структури ринку праці. У цьому сенсі дані моніторингу ринку праці та прогностичні оцінки змін попиту повинні служити для них важливим орієнтиром. Сама ж здатність до адекватної реакції залежить від ступеня автономії ВНЗ в прийнятті рішень про внесення необхідних змін до програми підготовки та від стимулів до здійснення таких змін. Звичайно ж, конкуренція між ВНЗ за студента є важливим стимулом, але зовсім недостатньо обмежуватися тільки їм одним.

Змінюється стратегія ВНЗ щодо забезпечення випускників професійними компетенціями, що відповідають вимогам ринку праці. У зв'язку з цим необхідний прояв новаторства в методиках викладання і організації

навчального процесу, наприклад впровадження інформаційно-комунікаційних технологій.

Швидке старіння набутих знань призводить до необхідності перенесення акценту в підготовці кадрів з методик освоєння масованих обсягів формальних знань на привиття культури саморозвитку, методів і підходів нарощування актуальних знань і умінь, тобто інструментів безперервного навчання.

В результаті з'являється якісно новий продукт освіти – професіонал, що добре навчається. Для цього потрібне створення мотивації у студентів до навчання. Результатом привиття такої культури стають досягнення самодостатності особистості у вирішенні поставлених перед ним професійних і життєвих завдань, прагнення до підвищення індивідуального потенціалу через придбання нових знань і умінь. Разом з тим потенціал людини розкривається в повній мірі тільки при володінні їм як індивідуальних (професійних), так і соціальних якостей. Тому дуже важливо в ході підготовки дотримуватися складного балансу загальних і профільних дисциплін [3].

Підвищення ефективності проходження студентами практичних занять і практик також є важливим ресурсом нової стратегії, в використанні якого зацікавлені не тільки ВНЗ, але і самі роботодавці.

Роботодавець – зацікавлена сторона у визначенні цілей і результатів вузівської підготовки. Сьогодні істотно підвищилася актуальність внеску роботодавця у визначення завдань і змісту освіти. Фактично питання ставиться таким чином, що в розвитку освіти повинні брати участь дві рівноправні сторони – роботодавці і академічне співтовариство. Обидві сторони повинні добре знати потреби і інтереси один одного, діяти спільно і узгоджено з приводу підготовки працівників.

Для подальшого успішного розвитку вищої освіти потрібно створити систему узгодження підготовки кадрів і потреб ринку праці. Для цього необхідно творчо застосувати досвід країн, що досягли помітних успіхів із взаємодії ВНЗ і роботодавців.

Для спонукання ВНЗ забезпечувати підготовку кадрів в руслі практичних потреб неминуче буде потрібно посилити акцент на критеріях якості освіти та на кінцевих результатах роботи ВНЗ.

Список використаних джерел:

1. Гнибіденко І.Ф. Ринок освітніх послуг і ринок праці: взаємодія і вплив на професійне навчання та профорієнтацію населення України / І.Ф. Гнибіденко // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення: збірник наукових праць III Всеукраїнської науково-практичної конференції / упорядники: М.А. Міропольська, Л.М. Капченко, А.В. Алексєєва, Н.В. Савченко. – К.: ІПК ДСЗУ, 2008. – 456 с.

2. Лібанова Е.М. Конкурентоспроможність українського ринку праці / Е.М. Лібанова // Конкурентоспроможність економіки України: стан і перспективи підвищення / За ред. І.В. Крючкової. – К.: Основа, 2007. – 276 с.

3. Каленюк І.С. Особливості регулювання ринку освітніх послуг: монографія / І.С. Каленюк, Л.І. Цимбал. – Чернігів: ЧДІЕУ, 2011. – 184 с. 6.